

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila ve věci žalobkyně: **I. D.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 8. 2019, č. j. 62 A 136/2019-8, o námitce podjatosti vznesené žalobkyní ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 253/2019,

t a k t o :

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Pavel Molek a JUDr. Radan Malík **nejsou** vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 9 As 253/2019.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský soud v Brně v záhlaví označeným usnesením odmítl jako nepřipustnou žalobu „do usnesení KS v Brně č. j. 62 A 89/2018-255 ze dne 1. 2. 2019, 62 A 89/2018-342 ze dne 17. 4. 2019 a Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 99/2019-29 ze dne 22. 5. 2019, 6 As 99/2019-41 ze dne 3. 7. 2019 pro zmatečnost a obnovu řízení“. Krajský soud uvedl, že žalobu materiálně nelze považovat za kasační stížnost, neboť proti oběma uvedeným usnesením krajského soudu ve věci sp. zn. 62 A 89/2018 ji žalobkyně již podala a bylo o ní rozhodnuto. Proti shora uvedeným usnesením Nejvyššího správního soudu pak kasační stížnost vůbec v úvahu nepřichází. Návrh na obnovu řízení proti rozsudku vydanému v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je nepřipustný a zmatečnost není ve správním soudnictví využitelným institutem; může být pouze kasačním důvodem podle § 103 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[2] Proti usnesení krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost. V řízení o této kasační stížnosti uplatnila námitku podjatosti soudců devátého senátu rozhodujícího ve věci, konkrétně soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Radana Malíka. Současně namítla i podjatost dalších soudců Nejvyššího správního soudu. Z podání ze dne 11. 9. 2019 lze pak dovodit, že důvod podjatosti uvedených soudců stěžovatelka spatřuje v jejich rozhodování v jiných věcech. Důsledky takové rozhodovací činnosti pak žalobkyně kvalifikovala jako soudní ochranu poskytovanou trestné činnosti, které se vůči stěžovatce dopouštějí osoby jednající za Českou republiku jako státní zástupci, policisté, úředníci správních úřadů apod. K námitce podjatosti stěžovatelky se svým podáním připojil pan Libor Němeček, který však není účastníkem řízení.

[3] K námitce podjatosti se vyjádřil soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Pavel Molek s tím, že ke stěžovateli nemá žádný vztah, který by mohl zakládat jeho podjatost. Námitka je formulována kverulatozně tak, aby dopadala na jakéhokoliv soudce rozhodujícího v jakékoli její věci.

[4] Soudce JUDr. Radan Malík ve vyjádření k námitce podjatosti uvedl, že nemá žádný poměr k věci, k účastníkům nebo jejich zástupcům, a proto není podjatý.

[5] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že námitka podjatosti není důvodná.

[6] Jakkoli stěžovatelka svou námitkou míří i proti dalším soudcům Nejvyššího správního soudu, je třeba ji primárně vztáhnout k zákonným soudcům v dané věci, tj. v daném případě vůči soudcům devátého senátu JUDr. Pavlu Molkovi a JUDr. Radanu Malíkovi. Z judikatury Nejvyššího správního soudu totiž vyplývá, že účastník řízení může namítat podjatost pouze u toho soudce, který bude v jeho věci rozhodovat (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č. j. Nao 103/2008-79). Pan Libor Němeček není účastníkem řízení, proto soud o jeho námitce podjatosti nerozhodoval.

[7] Garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální součásti práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžejně nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšmu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dívat výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04).

[8] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[9] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

[10] Reálné pochybnosti o podjatosti namítaného soudce tak s ohledem na výše uvedené může vyvolat pouze konkrétní tvrzení žalobkyně týkající se jeho vztahu k projednávané věci, jejím účastníkům či zástupcům. Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávisle není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení žalobkyně.

[11] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. nejsou důvodem k vyloučení soudce okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Postup soudce v řízení o projednávané věci a rozhodování v jiných, souvisejících či nesouvisejících, věcech proto nemůže vést k jeho vyloučení, byť by v těchto věcech byla žalobkyně neúspěšná. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost. Nesouhlas žalobkyně s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při posuzování podjatosti irelevantní. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu správního soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu, jejich zpochybňováním, resp. označováním takového postupu za trestnou činnost. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze, ale k tomu slouží opravné prostředky, jsou-li přípustné, nikoliv námitka podjatosti.

[12] Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro to, aby soudci devátého senátu Nejvyššího správního soudu JUDr. Pavel Molek a JUDr. Radan Malík byli vyloučeni z projednání a rozhodnutí shora uvedené věci. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu